

Nr 6

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande dels av tilläggsprotokoll nr 6 och 7 till överenskommelsen den 19 september 1950 angående upprättande av en europeisk betalningsunion, dels ock av ett europeiskt monetärt avtal.

Genom en den 25 november 1955 dagtecknad, till utrikesutskottet hänvisad proposition, nr 213, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden samma dag äskat riksdagens godkännande av tre internationella överenskommelser, nämligen dels tilläggsprotokoll nr 6 och 7 till överenskommelsen den 19 september 1950 angående upprättande av en europeisk betalningsunion, dels ock ett europeiskt monetärt avtal, samt vidare föreslagit riksdagen att dels, i den mån så erfordras, bemyndiga riksbanken att vidtaga behövliga anordningar för Sveriges deltagande i den verksamhet, som det europeiska monetära avtalet omfattar, och sålunda även tillhandahålla det svenska insatskapitalet i den europeiska fonden, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att lämna den garanti för täckning av riksbankens eventuella förluster på grund av nämnda fonds verksamhet, som fullmäktige i riksbanken må finna erforderlig.

Chefen för finansdepartementet har i anslutning till framställningen rörande dessa ämnen anfört bl. a. följande:

»De redovisade besluten avser i första hand en förlängning av verksamheten inom den europeiska betalningsunionen under en ytterligare period av tolv månader från och med juli 1955. I andra hand fastlägges riktlinjerna för det betalnings- och kreditssystem som skall efterträda den europeiska betalningsunionen om och när denna upplöses i och med att ett antal medlemsländer i unionen gör sina valutor utbytbara mot dollar.

Vid förlängningen av den europeiska betalningsunionen har — med undantag för juli 1955, då samma villkor gällde som under föregående verksamhetsperiod — vissa ändringar i unionens regler genomförts såsom förberedelse till en eventuell allmän valutakonvertibilitet. Den viktigaste ändringen innebär, att medlemsländernas över- och underskott i unionen skall regleras till större del i guld eller dollar än som tidigare varit fallet. Den procentuella guldandelen vid det månatliga avräkningsförfarandet har sålunda höjts från 50 % till 75 %. Samtidigt har medlemsländernas kvoter fördubblats; den svenska kvoten från 312 milj. till 624 milj. dollar. Någon ökning av de svenska förpliktelserna att lämna kredit respek-

live möjligheterna att erhålla kredit i unionen medför detta emellertid ej, när kreditandelen vid avräkningarna, såsom framgår av vad som nyss anförts, sänkts från 50 % till 25 %.

Vidare märkes den nya bestämmelse, enligt vilken unionen när som helst kan bringas att upphöra, nämligen om medlemsländer med sammanlagt 50 % av kvoternas totalbelopp önskar detta i samband med övergång till konvertibilitet.

Det europeiska monetära avtalet får likaledes ses som ett led i förberedelsearbetet för konvertibiliteten. Avtalets två huvudelement utgöres av det multilaterala regleringssystemet och den planerade europeiska fonden. Regleringssystemet kommer i viss mån att innebära en fortsättning på nu gällande system, dock utan det sistnämndas kombination med automatisk kreditgivning med utnyttjande av kvoterna i betalningsunionen. Vad fonden beträffar har dess uppgifter begränsats till att efter ansökan och prövning i varje särskilt fall lämna medlemsländerna krediter för att övervinna tillfälliga betalningssvårigheter, som kan tänkas äventyra frilistningsarbetet.»

Beträffande det monetära avtalets innebörd har chefen för finansdepartementet ytterligare anfört följande:

»Enligt det förslag, som utarbetats inom organisationens betalningsstyrelse, skulle bidragsskalan ansluta sig till den proportionella fördelningen av kvoterna i betalningsunionen. Hänsyn till ländernas olika betalningsförhållanden skulle tagas genom att vissa bidrag först skulle infordras i sista hand. För Sveriges del föreslogs ett bidrag av 21 milj. dollar. Då detta belopp enligt svensk uppfattning vore alltför stort i förhållande till Sveriges övriga internationella finansiella åtaganden och i förhållande till de bidrag, som vid tillämpning av nyssnämnda proportionella bidragsskala skulle inbetalas av de större medlemsländerna, utverkades efter förhandlingar en sänkning av det svenska bidraget till 15 milj. dollar i samband med en viss omfördelning av bidragsbeloppen.

Ur svensk synpunkt torde det föreligga ett intresse att deltaga i det väst-europeiska samarbetet på betalningsområdet och att stödja de strävanden som går ut på att befästa och om möjligt utbygga de hittills uppnådda resultaten i fråga om frigörelsen av handeln och betalningarna. De nyinförda ändringarna i betalningsunionens regler och förlängningsbesluten ter sig för Sveriges vidkommande godtagbara.

Vad beträffar det europeiska monetära avtalet framstår det ur svensk synpunkt som naturligt att deltaga i ett multilateralt regleringssystem som omfattas av övriga OEEC-länder. Även om Sveriges direkta intresse i den europeiska fondens tänkta verksamhet skulle bli begränsat, synes en medverkan i denna böra godtagas med hänsyn till att medlemskap i fonden enligt bestämmelserna i det monetära avtalet är en förutsättning för deltagande i avräkningsförfarandet.»

I fråga om överenskommelsernas text och förslagens innebörd i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet, som inhämtat ytterligare upplysningar under ärendets före-

dragning, har icke funnit anledning till erinran mot att överenskommelserna godkännas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition,

dels meddela av Kungl. Maj:t äskat godkännande av tilläggsprotokoll nr 6 och 7 till överenskommelsen den 19 september 1950 angående upprättande av en europeisk betalningsunion,

dels godkänna Sveriges anslutning till det europeiska monetära avtalet,

dels, i den mån så erfordras, bemyndiga riksbanken att vidtaga behövliga anordningar för Sveriges deltagande i den verksamhet, som det europeiska monetära avtalet omfattar, och sålunda även tillhandahålla det svenska insatskapitalet i den europeiska fonden,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att lämna den garanti för täckning av riksbankens eventuella förluster på grund av nämnda fonds verksamhet, som fullmäktige i riksbanken må finna erforderlig.

Stockholm den 8 december 1955

På utrikesutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Sjödahl, Näsgård, Åman, Ewerlöf, Karlsson, Elmgren, Lindblom och Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Ohlin, Hall, Kristensson, Andersson och Skoglund i Umeå.